नेपाल बार एशोसिएशन केन्द्रीय कार्यसमितिको

निर्वाचन आचारसंहिता- २०७५

नेपाल बार एशोसिएशन केन्द्रीय कार्यसमितिको निर्वाचनलाई स्वतन्त्र, स्वच्छ, मर्यादित, निष्पक्ष र विश्वसनीय बनाउनका लागि निर्वाचन समिति- २०७५ बाट नेपाल बार एशोसिएशन केन्द्रीय कार्यसमितिको निर्वाचन आचारसंहिता- २०७५ जारी गरी लागू गरिएको छ ।

परिच्छेद - १
प्रारम्भिक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

(१) यो आचारसंहिताको नाम 'नेपाल बार एशोसिएशन केन्द्रीय कार्यसमिनिको निर्वाचन आचारसंहिता- २०७५ रहेको छ ।

(२) यो आचारसंहिता तुरुन्त प्रारम्भ भई लागू हुनेछ ।

२. परिभाषा : विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस आचारसंहितामा–

(क) 'विधान' भन्नाले नेपाल बार एशोसिएशनको विधान, २०४८ सम्झनुपर्छ ।

(ख) 'विनियम' भन्नाले नेपाल बार एशोसिएशनको विनियम, २०४९ सम्झनुपर्छ ।

(ग) 'केन्द्रीय कार्यसमिति' भन्नाले नेपाल बार एशोसिएशनको केन्द्रीय कार्यसमिति सम्झनुपर्छ ।

(घ) 'निर्वाचन समिति' भन्नाले विधानको धारा ४५ बमोजिम केन्द्रीय कार्यसमितिबाट गठित निर्वाचन समिति सम्झनुपर्छ ।

(ङ) 'निर्वाचन अधिकृत' भन्नाले निर्वाचन समितिका प्रमुख निर्वाचन अधिकृतलाई समेत जनाउँछ ।

(च) 'निर्वाचन उपसमिति' भन्नाले निर्वाचन समितिबाट गठित प्रत्येक मतदानकेन्द्रका निर्वाचन उपसमिति सम्झनुपर्छ ।

(छ) 'मतदान अधिकृत' भन्नाले प्रत्येक मतदानकेन्द्र र उपकेन्द्रका लागि निर्वाचन समिति वा निर्वाचन समितिले प्रदान गरेको अख्तियारबमोजिम निर्वाचन उपसमितिबाट नियुक्त मतदान अधिकृत सम्झनुपर्छ ।

(ज) 'मतदाता' भन्नाले विधानको धारा ५(१) बमोजिमको योग्यता भएको, धारा ६ अनुसार नेपाल बार एशोसिएशनको सदस्यता प्राप्त गरेको र धारा २५(१) अनुरूप कम्तीमा दुई आर्थिक वर्षदेखि सदस्य रही प्रत्येक वर्ष सदस्यता नवीकरण गरेको वरिष्ठ अधिवक्ता, अधिवक्ता, अभिवक्ता वा अभिकर्ता कानुनव्यवसायी सम्झनुपर्छ ।

(झ) 'उम्मेदवार' भन्नाले केन्द्रीय कार्यसमितिको निर्वाचनमा उम्मेदवारी दिई उम्मेदवारको अन्तिम नामावलीमा कायम रहेका पदाधिकारी र सदस्यका उम्मेदवारहरूलाई सम्झनुपर्छ ।

(ञ) 'कर्मचारी' भन्नाले निर्वाचन समिति र उपसमितिमा कार्यरत नेपाल बार एशोसिएशन वा मातहतका बारका कर्मचारी वा निर्वाचन समिति र उपसमितिले निर्वाचन अवधिभरका लागि नियुक्त गरेका अन्य कर्मचारीलाई जनाउँछ ।

(ट) "स्वयंसेवक" भन्नाले निर्वाचन सम्बन्धी कार्यमा सहयोग गर्न निर्वाचन समितिले तोकेको व्यक्ति सम्झनु पर्दछ ।

परिच्छेद - २
उम्मेदवारहरूले पालना गर्नुपर्ने आचरण

३. नेपाल बार एशोसिएशन केन्द्रीय कार्यसमितिको निर्वाचनका उम्मेदवार तथा निजहरूसँग सम्बन्धित व्यक्तिहरूले निर्वाचन अभियान सञ्चालन गर्दा-गराउँदा देहायका आचरणहरू पालना गर्नु-गराउनु पर्नेछ :-

(१) मानवअधिकार, कानूनीराज र स्वतन्त्र न्यायपालिकाको प्रतिकूल हुने गरी निर्वाचन प्रचार प्रसार गर्नु-गराउनु हुँदैन ।

(२) कुनै धर्म, सम्प्रदाय, जात-जाति, लिङ्ग, भाषा, वर्ग, समुदाय वा प्रादेशिकताको आधारमा घृणा वा द्वेष उत्पन्न गर्ने गरी निर्वाचन प्रचार-प्रसार गर्नु-गराउनु हुँदैन ।

(३) निर्वाचन प्रचार-प्रसारको सन्दर्भमा प्रयोग गरिने भाषा सरल, शिष्ट र मर्यादित हुनुपर्छ ।

(४) उम्मेदवार वा तिनका समर्थकहरूले अरू उम्मेदवारहरूले आयोजना गरेको कार्यक्रम वा सभा विथोल्न वा त्यसमा बाधा पुऱ्याउन हुँदैन ।

(५) अरू उम्मेदवारहरूलाई प्रतिकूल असर पर्नेगरी उही समय, स्थान र मार्गमा कार्यक्रम, ऱ्याली, भेला वा सभा आयोजना गर्न पाइने छैन ।

(६) निर्वाचनको दिन मतदान शुरु हुनुभन्दा २४ घण्टाअघिदेखि मतदानको काम पूरा नभएसम्म मतदानकेन्द्र-क्षेत्रभित्र कुनै प्रकारले प्रचार-प्रसार गर्नु-गराउनु वा पर्चा, पम्पलेट टाँस्न हुँदैन ।

(७) कसैले पनि कुनै किसिमको डर-त्रास/धाक-धम्की दिई वा बल प्रयोग गरी वा प्रलोभन दिई निर्वाचन अधिकृत, निर्वाचन उपसमितिका पदाधिकारी, मतदान अधिकृत, निर्वाचन पर्यवेक्षक, निर्वाचन स्वयम्सेवक, उम्मेदवार वा निर्वाचनसँग सम्बद्ध व्यक्ति, कर्मचारी वा शान्ति-सुरक्षा कायम गर्ने जिम्मेवारीमा रहेका सुरक्षाकर्मीलाई आफ्नो कर्तव्य पालन गर्नबाट विचलित गर्नु-गराउनु हुँदैन ।

(८) कसैले पनि मतदातालाई डर-त्रास/धाक-धम्की वा प्रलोभन दिने वा धर्म भकाउने जस्ता काम गरी निजको इच्छाविपरीत मतदान गर्न वा नगर्न बाध्य गर्नु-गराउनु हुँदैन ।

(९) कसैले पनि कुनै किसिमको डर-त्रास/धाक-धम्की दिई वा बल प्रयोग गरी कुनै पनि उम्मेदवारलाई निर्वाचनको प्रचार-प्रसार गर्न नपाइने गरी रोक्ने,

थुन्ने, छेक्ने, बन्धक बनाउने वा निर्वाचनमा प्रत्यक्ष वा परोक्ष रूपबाट असर पर्नसक्ने गरी कुनै पनि किसिमको कामकारबाही गर्न-गराउन हुँदैन ।

(१०) निर्वाचन बिथोल्ने वा निर्वाचनप्रति वितृष्णा पैदा हुने वा निर्वाचनमा भ्रम सिर्जना हुने वा निर्वाचनमा अवरोध हुनेगरी कुनै कार्य गर्नु-गराउनु हुँदैन ।

(११) मतदाताहरूलाई मतदान गर्न जान वा मतदान गर्नबाट बञ्चित गराउने अभिप्रायद्वारा कुनै पनि किसिमले बाधा, अवरोध वा थुनछेक गर्नु-गराउनु हुँदैन ।

(१२) कुनै पनि उम्मेदवार वा निजका प्रतिनिधि वा समर्थक वा कुनै व्यक्तिले बल प्रयोग गरी वा डर-त्रास देखाई वा धम्की दिई वा प्रलोभनमा पारी मतदानकेन्द्र आफ्नो कब्जामा लिनु वा मतपत्र वा मतपेटिका वा मतदान सामग्री जबर्जस्ती कब्जामा लिनु वा खोस्नु वा नास्नु हुँदैन ।

(१३) मतदातालाई प्रभाव पार्ने उद्देश्यले कुनै प्रकारले नगद वा जिन्सी वा कुनै पनि किसिमको उपहार लिनु वा दिनु हुँदैन ।

(१४) मतदातालई प्रभाव पार्ने उद्देश्यले भोज भतेरको आयोजना गर्न-गराउन वा मादक पदार्थको सेवन गरी निर्वाचनक्षेत्रभित्र प्रवेश गर्न हुँदैन ।

(१५) पेसागत मर्यादा प्रतिकूलको कुनै पनि कार्य गर्नु-गराउनु हुँदैन ।

(१६) कुनै उम्मेदवारको आलोचना गर्दा त्यस्तो उम्मेदवारको घोषणापत्र वा प्रतिबद्धता-पत्र एवं नीति तथा कार्यक्रममा मात्र सीमित रहनुपर्नेछ र आलोचना सिस्ट र सभ्य भाषामा गर्नु पर्नेछ ।

(१७) उम्मेदबारले आफ्ना प्रतिनिधि तथा समर्थकहरूलाई निर्वाचनसम्बन्धी आचारसंहिताको पूर्णरूपमा जानकारी गराई सोको पालना गर्न-गराउन लगाउनुपर्नेछ । आफ्ना प्रतिनिधि वा समर्थकबाट आचारसंहिता उल्लङ्घन भएमा सोको जिम्मेवारी उम्मेदवार स्वयम्ले लिनुपर्नेछ ।

(१८) निर्वाचनको क्रममा निर्वाचन समिति र निर्वाचन उपसमितिको आदेश तथा निर्देशलाई पूर्णरूपमा पालना गर्नु-गराउनुपर्नेछ ।

(१९) मतदान केन्द्र र त्यसको वरिपरि निर्वाचनको प्रचार-प्रसारसँग सम्बन्धित कुनैपनि कुरा टाँस्नु वा टाँस्नलगाउनु वा लेख्नु वा लेख्नलगाउनु समेत हुँदैन ।

(२०) कुनैपनि उमेदवारले पोस्टर, तुल वा ब्यानर, फ्लेक्स बोर्ड, पर्चा, पम्प्लेट लगायतका सामाग्री टाँस्न वा झुन्ड्याउन पाउने छैन । पर्चा, पम्प्लेटहरु बढीमा ९७२ वर्ग/से.मी. सम्म र २ बट्टा रंगमा नबढाई प्रयोग गर्नुपर्नेछ ।

(२१) निर्वाचन समिति वा निर्वाचन उपसमितिद्वारा प्रकाशित सूचना वा निर्वाचन सामग्रीलाई कसैले बिगार्न, नास्न, केरमेट गर्न वा अन्य कुनै किसिमबाट थपघट गर्न-गराउन, विकृत तुल्याउन वा क्षति पुऱ्याउन हुँदैन ।

परिच्छेद - ३
निर्वाचनका सबै पक्षले पालना गर्नुपर्ने आचरण

४. केन्द्रीय कार्यसमितिको निर्वाचनमा निर्वाचनका सबै पक्षले देहायका आचरणहरू पालना गर्नु-गराउनु पर्नेछः–

(१) निर्वाचन अधिकृतले कुनै पनि उम्मेदवारको पक्ष वा विपक्षमा अनुकूल वा प्रतिकूल प्रभाव पर्ने कार्य गर्नु-गराउनु हुँदैन ।

(२) निर्वाचनको दिन मतदान केन्द्रमा मतदान गर्ने मतदाताले आफ्नो साथमा क्यामेरा, मोबाईल फोन सेट आदि राख्न पाउने छैन ।

(३) विधान, विनियम र यस आचारसंहिताको अक्षरस पालना गरी मतदाताले मतदान गर्नु पर्नेछ ।

(४) आचारसंहिताको पालना भए/नभएको सम्बन्धमा निर्वाचन समितिले आवश्यकता अनुसार अनुगमन टोलीहरू गठन गरी पर्यवेक्षकद्वारा जाँचबुझ र अनुगमन गर्ने-गराउनेछ ।

(५) आचारसंहिताको उल्लङ्घन सम्बन्धमा उम्मेदवार वा कुनै व्यक्तिले मौखिक लिखित वा विद्युतीय सञ्चारमाध्यमबाट निर्वाचन समिति वा स्थानीय निर्वाचन समिति वा मतदान अधिकृत वा अनुगमन टोलीसमक्ष जानकारी दिन सक्नेछ ।

(६) आचारसंहिता उल्लङ्घनसम्बन्धी लिखित वा मौखिक जानकारी वा निवेदन प्राप्त भई आचारसंहिता पालना नभएको वा उल्लङ्घन गरेको देखिएमा त्यस्तो काम तुरुन्त रोक्न वा बदर गर्नको लागि निर्वाचन समितिले सम्बन्धित उम्मेदवार, प्रतिनिधि, समर्थक, व्यक्ति, संस्था, पदाधिकारी वा निकायलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(७) आचारसंहिता उल्लङ्घन भएको देखिए वा पाइएमा निर्वाचन समिति वा निर्वाचन उपसमिति वा मतदान अधिकृत वा अनुगमन टोलीले आवश्यकताअनुरूप स्थानीय प्रशासन वा प्रहरीको सहयोग लिई सोको रोकथामका लागि तत्काल आवश्यक कारवाही गर्नुपर्नेछ ।

(८) आचारसंहिता उल्लङ्घनसम्बन्धी कारवाहीका विवरणहरू निर्वाचन उपसमिति वा मतदान अधिकृत वा अनुगमन टोलीले निर्वाचन समितिसमक्ष तुरुन्त पठाउनु पर्नेछ ।

(९) स्थानीय निर्वाचन समिति, मतदान अधिकृत, निर्वाचन स्वयमसेवक वा कर्मचारीले आचारसंहिता उल्लङ्घन गरेमा अनुगमन टोलीले आवश्यक कारवाहीका लागि निर्वाचन समितिसमक्ष लेखी पठाउनुपर्नेछ ।

परिच्छेद - ४
विविध

५. विधान र विनियम बमोजिमै हुने : यस आचारसंहिताको कुनै कुरा नेपाल बार एशोसिएशनको विधान, २०४८ वा नेपाल बार एशोसिएशनको विनियम, २०४९ संग बाझिएमा सो हदसम्म आचारसंहिताको प्रावधान अमान्य भई विधान र विनियम बमोजिम नै हुनेछ ।

६. बाधा-अड्काउ फुकाउने : यस आचारसंहिताको कार्यान्वयनमा कुनै बाधा-अड्काउ आइपरेमा निर्वाचन समितिले उपयुक्त आदेश जारी गरी त्यस्तो बाधा-अड्काउ फुकाउन सक्नेछ ।

जारी मिति : २०७५/११/१२ गते